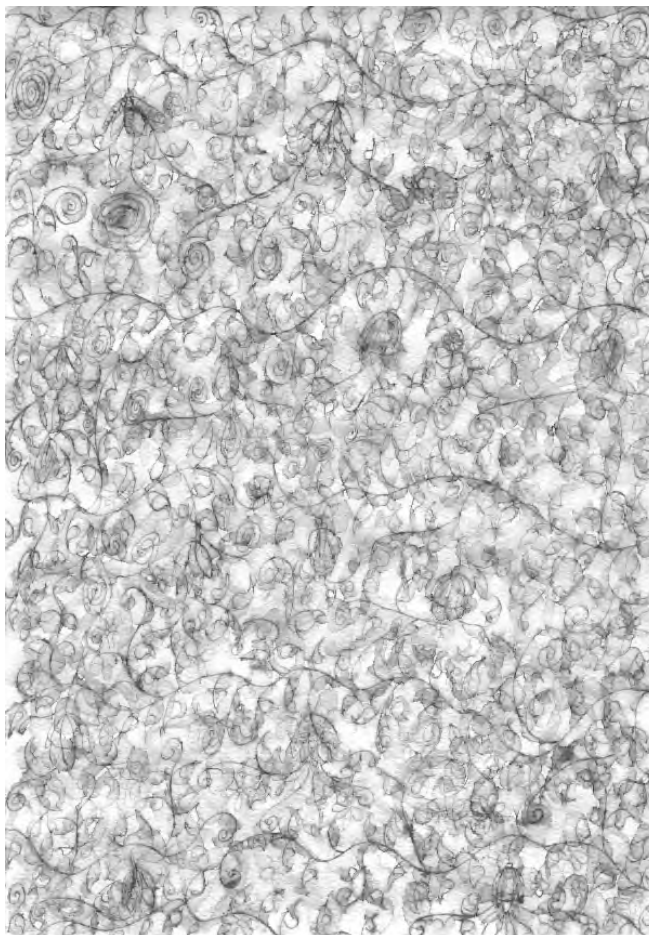

Monochromní obraz neposkytuje divákovi žádnou jinou informaci než sebe sama. Je čistou *diferencí* (se stěnou), čistým impulsem, který má nízkou intenzitu (bílý monochrom) nebo vysokou intenzitu (černý monochrom). Působí na diváka silou okamžiku, aniž by rozvíjel časovou linii vyprávění. Obrazový, sdělovací princip založený na vizuální výpovědi je tedy nahrazen silovým polem krátkodobě vnímatelného jevu.

V roce 1967 napsal americký kritik Michael Fried svou stať „*Art and Objecthood*“. V ní tvrdí, že umělecké dílo je tím závažnější, čím méně času potřebujeme k jeho „*uchopení*“. Jeho úvaha vyznívá jako kritika trvání při sledování a chápání moderního díla a naopak obhajoba síly okamžiku, v kterém na nás dílo zapůsobí. Tedy dílem, kterému je odebrán obsah (ale které je soběstačným organismem), musíme vyvolat zvláštní chápání času. Času, který je vnímám dvojnásobem. Jednak jako perpetuální přítomnost - ono „*nyní v každém okamžiku*“ nebo jako čas s „*vyjmutou*“ přítomností, tedy ono „*ještě ne – už ne*“. Modelem může být plápolající oheň nebo nepatrný pohyb barevné nuance (neónová díla Dana Flavina nebo Jamese Turrella).

Podmínkou pro fenomén Zpřítomnění/Zjevení však bude vždy minimální řešení v minimálním čase, který nedovolí účast rozumu. Realistické obrazy, fotografie, film, velká část videoprodukce - všechno toto nám nabízí lineární (ať už různě rytmizované) chápání „*lidského*“ času. Všechny rozmanitosti lidského

Martin Kolář: Cibulákový vzor, 2001, kresba, papír, inkoust, 297 x 210 mm

údělu se, bohužel, konají v pozemském čase. Výzvou pro modernismus bude tedy nalézt struktury uchopené okamžikem intuice. A monochromie je v tomto případě důležitou iniciací.

Václav Krůček v katalogu výstavy Monochromie, České muzeum výtvarného umění, Praha 2002

Geofyzikální ústav AV ČR, v.v.i.
Archiv výtvarného umění, o.s.

Vás srdečně zvou
na čtyřicátou prvou výstavu cyklu
Setkávání

Martin Kolář:
Listy a plátna
(kresby a malby)

zahájení ve středu 26. června 2013
v 16:30 hodin

úvodní slovo Jiří Hůla,
zpěv - Jan Kukul

otevřeno 27.června - 30. srpna 2013
po-pá 8.00-16.00 hodin

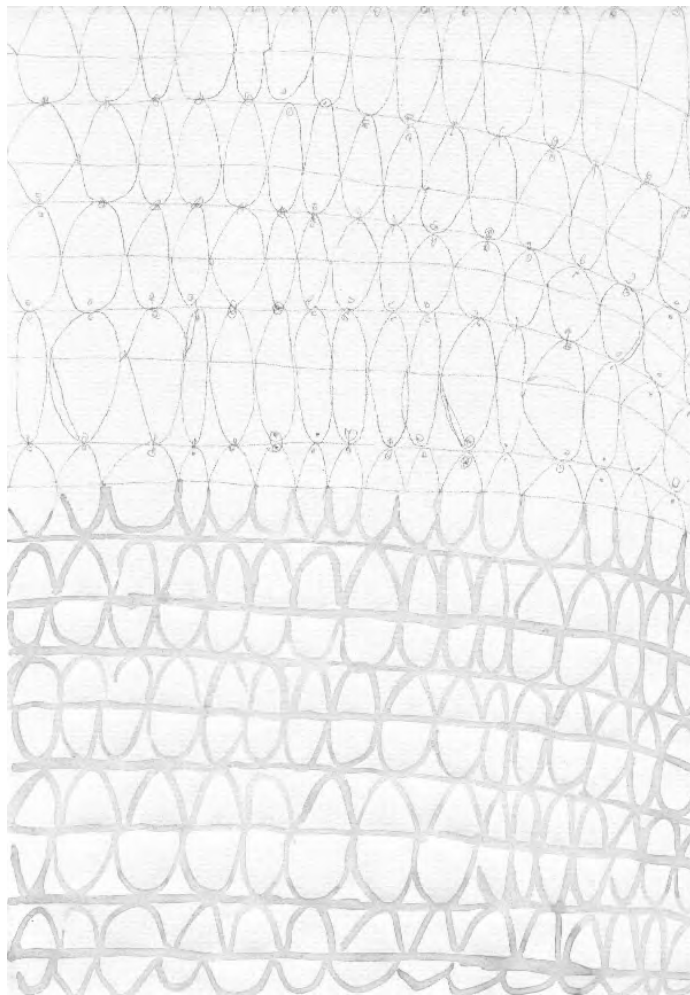
Geofyzikální ústav AV ČR
Boční II, 140 00 Praha 4-Spořilov
www.ig.cas.cz
www.artarchiv.cz

Výstavy Setkávání v GFÚ podporuje MČ Praha 4.

Téměř nekonečné řady pláten a kreseb, kterými Martin Kolář (1969) proslul a které se kontinuálně prolínají jeho dílem, jsou monochromní a plošné pouze zdánlivě. Pod vrstvami a nánosy skrývají se často reflexní barvy nebo kovové pigmenty, kterým je však dovoleno proniknout jen někde k oku diváka. Prostor obrazu je důmyslně utvářen jednotlivými vrstvami a jejich vzájemným prolínáním a splétáním.

Obrazy Martina Koláře mají také svůj konkrétní reálný prostor. Je jím město Ústí nad Labem a jeho nejbližší okolí. A je to především čtvrt Brna - proslavená spisovatelem Karlem Mayem - s kamennými poli čediče, bukovými lesy, zbytky německých zahrad a políček vysoko v kopcích nad údolím Labe, kde autor pravidelně pobývá, a s rytmickou pravidelností také tvoří. Tato ukrytá krajina nepředstavuje jen stěžejní motiv, obratně schovaný za decentním autorským rukopisem, ale daleko více určitý princip, jenž vede jednotlivé tahy a organizuje obrazovou plochu. Je to krajina živelná a organická, podobně jako Kolářova zarostlá zahrada, rozložená na jednotlivé vjemy, přítomné v každém elementu obrazové struktury. Její prostor není iluzivní, veristický, přesto ale navazuje na kulturní i historickou tradici osobní a společenské. Součástí Kolářovy ukryté krajiny tvoří i tradiční cibulákové vzory, které se zmnožením stávají paradoxně jedním z výchozíků či spouštěcích momentů dalšího organického růstu, charakteristického pro sérii Botnání. Téměř přesné repliky cibulákových vzorů jsou na listech papíru nejprve velmi dobře čitelné, později je autor zatírá bělobou vytvářejíc

*Martin Kolář: Bez názvu, 1997,
kresba, papír, tužka, čaj, 297 x 210 mm*

tak vrstvu, přes kterou znovu črtá další vzory. Toto zmnožení a překrývání motivu vede k jeho zjednodušení a k zaplnění celého formátu.

Nutkově se vnucuje pocit, že snad kresba sama chtěla by některým svým šlahounem nenásilně překročit sobě vymezený formát. Původní vzor přerůstá sám sebe. Lze jej vytušit jen z křivek, které udávají rytmus kresby.

Organické hemžení se projevuje i v dílech, které vazbu na porcelánový dekor primárně postrádají. Kresby zahrad jsou opět tvořeny překrývajícími se nepravidelnými skvrnami, jejichž rytmus udávají linie kmenů. Valéry černé a hnědé barvy, postupně zaplňující formát, jsou protknyty temně modrými nebo fialovými akcenty, snad stíny mihotajících se listů. Rozdíl mezi rozmývanou a téměř sametově plnou či sytou barvou jednotlivých skvrn vtahuje pohled diváka dovnitř kresby a dodává jí tak na prostorovosti.

Pokud bychom chtěli v tvorbě Martina Koláře najít nějakou paralelu prostoru, nabízí se přirovnání ke spirále vytvářející jakýsi obrácený kužel. Jak se proměňuje téma, postupuje autor se stále širším záběrem dál a dál. Nevytváří uzavřené, pevně semknuté cykly, ale volně se přelévající série či řady. Toto rozvolnění či neuzavřenost tvorby poskytuje určitou volnost nejen autorovi, ale i divákovi. Spolu s autorem tak můžeme v jednotlivých dílech nalézat ozvuky děl předchozích nebo názvuky děl dalších.

*Vendula Fremlová v katalogu Martin Kolář,
Fakulta umění a designu, Ústí nad Labem 2008*

